

Müharibə mövzusu böyük ekranda

Azərbaycan kinematografiyasında müharibə mövzusunda xeyli gözəl film var. İkinci Dünya müharibəsinə aid olan “Uzaq sahillərdə”, “Sizi dünyalar qədər sevirdim”, “Şərikli çörək”, “Bizim Cəbiş müəllim”, “Mən ki gözəl deyildim”, “Bizim küçə”, “Ölsəm, bağışla”, “Tütək səsi” filmləri mükəmməldir. Bu ekran işlərində həm döyüş səhnələri göstərilib, qəhrəmanlıq təənnüm olunub, həm də topsuz-tüfəngsiz arxa cəbhədəki insan taleləri əsas götürülərək savaşıñ faciələrinə işıq tutulub.

(ardı 10-cu səhifədə)

Azərbaycan kinosu – 125

Müharibə mövzusu böyük ekranda

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Ermənistan–Azərbaycan münaqişəsinə gəlincə isə, bu mövzuda hələlik Birinci Qarabağ müharibəsi mövzusunda müəyyən filmlər çəkilib: “Dolu”, “Fəryad”, “Yarımqıç xatirələr”, “Ümid”, “Girov”, “Yalan”, uşaqlar üçün “Ağ atlı oğlan” və s. Debüt filmi sayılan “Qara bağ” da bu sıraya aid edilməlidir. Məsələ bundadır ki, istər bədii, istərsə də sənədli janrda lentə alınan bütün filmlər ümumən tarix üçün, eyni zamanda gələcək nəsillər üçün bir növ xronika kimi vacibdir. 44 günlük “Zəfər yürüşü”, şəhidlərimizin qəhrəmanlığı, dünyada analoqu olmayan uğurlu döyüş əməliyyatları, psixoloji məqamlar hələ özlərinin ekran təcəssümünü gözləyir. Bir sözlə, Qarabağ müharibəsi özünün hər üzünü dünyaya çatdırılmalıdır.

Onu da xatırlayırıq ki, bir neçə il əv-

Hüseynbəyli, birliyin dramaturgiya sektorunun müdiri Firuz Mustafa, Azərbaycan Kino Agentliyinin şöbə müdiri Rəşad Qasimov, rejissor Adil Azay və başqaları ədəbiyyatla kinonun vəhdətindən, yaxşı filmlərin çəkilməsi üçün yaxşı dramaturji materialın olması zərurətindən bəhs ediblər. Mədəniyyət naziri Adil Kərimlinin kinodakı durğunluğu aradan qaldırmaq üçün atdığı zəruri tədbirlərə diqqət çəkilib. Müharibə mövzusunda filmlərin ən yaxşı müəlliflər tərəfindən çəkilməsi zərurəti vurğulanıb və bildirilib ki, bu mövzuda film müsabiqəsi keçirmək nəzərdə tutulur.

Ölkənin kino cameəsinin birləşməsi, “Debüt studiyası”nın bərpası, mediasının maliyyələşdirilməsinə başlanılması, prodüser mərkəzlərinin çoxalması və təkmilləşməsi üçün atılan addımlar nikbinlik yaradır. Mədəniyyət Nazirliyinin se-

vəl kinoda Qarabağ mövzusu ölkəmizin sərhədlərini də adlayıb. Söhbət türk rejissoru Gökəlp Yamenin “Qarabağ – Turan” adlı 18 dəqiqəlik qısa filmindən gedir. Mübariz İbrahimovun qəhrəmanlığının da geniş yer aldığı həmin ekran işinin Şimali Kiprin Yaxın Doğu Universitetində təqdimat mərasimi də keçirilib.

Son dövr kinomuzda Qarabağ mövzusunda uğurlu filmlərin rejissoru kimi tanınan Əməkdar incəsənət xadimi Elxan Cəfərovun bu barədə fikirləri maraqlıdır: “Bilirsiniz ki, mən vaxtında bu mövzuda üç film işləmişəm. “Dolu” (2012), “Yarımqıç xatirələr” (2015) və “Qarabağdır Azərbaycan” (sənədli-bədii film 2009). Əgər bundan əvvəl bizim filmlərdə Qarabağa necə qayıtmağımız, Qarabağsız Azərbaycan, “Biz Qarabağı heç vaxt unutmayacağıq” kimi mövzular əsas idisə, bundan sonrakı dövrdə kinonun Qarabağla bağlı paradigması artıq dəyişib. Biz Qarabağ savaşında qalib gəldik, torpağımızı qaytardığımız və bundan sonra Qarabağımızı necə dirçəldəcəyik, orada necə möhkəmlənəcəyik kimi məsələlər də önə keçməlidir”.

Avqustun sonunda Mədəniyyət Nazirliyinin Azərbaycan Ədəbiyyat Fondu ilə “Ədəbiyyatın kinoya transferi” mövzusunda keçirdiyi dinləmələrdə də bu məsələ etraflı müzakirə olunub. Fondun baş direktoru, tanınmış yazıçı Varis Yolçuyevin dediyinə görə, həmin tədbirdə məqsəd keyfiyyətli filmlərin ərşəyə gətirilməsi üçün yazıçıların kino sənayesinə daha yaxından cəlb edilməsi olub. Mədəniyyət nazirinin müşaviri, Əməkdar incəsənət xadimi Orxan Fikrətoğlu, Milli Məclisin deputatı, Xalqşairi Sabir Rüstəmxanlı, AYB-nin katibləri İlqar Fəhmi və Elçin

leksiya yolu ilə tələbələr arasından, gənc istedadlar arasından yeni rejissorlar, ssenaristlər, operatorlar, aktyor və aktrisaların seçilməsində maraqlı olması da inam yaradan amildir.

Nazirlik, həmçinin, dünyaçaplı studiyaların gəlib Azərbaycanda filmlər çəkilməsini gerçəkləşdirmək, hətta onları maliyyələşdirmək əzmindədir. Azərbaycan ərazisində film çəkmək bütün xarici şirkətlərdən yalnız bir şey tələb olunacaq: 60–70 faiz yerli kadrlardan – azərbaycanlı mütəxəssislərdən istifadə etsinlər ki, kinoda milli kolorit hiss olunsun.

Bu günlərdə müharibə mövzusunda iki filmin təqdimatının keçirilməsi fərəhli hadisədir. Biri qəhrəmanlıq xronikasına aid olan “Oğul”, digəri isə müharibə itkiləri haqqında çəkilmiş “Coğrafiya müəllimi” adlı qısametrajlı bədii-sənədli filmidir. Bu ekran işlərinin ingilis dilində titrlərlə müşayiət olunması filmləri xarici auditoriyaya çıxarmaq məramına xidmət edir.

Şübhə etmirik ki, şanlı qələbədən sonra Vətən müharibəsi haqqında daha güclü ssenarilər yazılacaq, filmlər çəkiləcək. Ali Baş Komandanın bu 44 gündə xalqa müraciətləri, əsgərlərimizin qəhrəmanlıqları və sair əsl salnamədir, tarixdir, bütöv seriallar üçün münbit materialdır. Bu mövzular ədəbiyyatda və kinoda özünün layiqli əksini tapacaq.

Amma kinematografçılar unutmamalıdır ki, Qarabağ müharibəsi haqqında maraqlı və dərin məzmunlu filmlərin çəkilməsi hər zaman aktual məsələ olaraq qalacaq. Dünya arenasına çıxmağın başqa yolu yoxdur.

Əli NƏCƏFXANLI
XQ